

FOCLÓIR. GAEILGE BÉARLA

Abhair/abhair is nach mbeadh sé ann

Abamhail beo bríomhar

Abar A. na gcapall

Dtime d'fhágail san abar

Abartha/Well said, "here, here"

Ablach carrion; catch

Thug mé a. ar an gcapall agus é a'dul tharm

Thug an madra a. orm

Ablálaí/A botch, clumsy cutter

Aboch,aboch! Mo lícin abubú!

A.a. cad a dheanfad

Abhra,fabhra,/eyelash

Abhraiseach/A woolcarder;ban.-a

Abhras/Bíodh dhá abhras ar do coigéal agat

Ná den abhreas an chéad shnáth

Ag iarraidh á. Ar pliocán

Abhras/A birth

An chéad a./First confinement

Dáil

Luighe fá dháil/oath

Athair dála/One who gives in marriage

Ros dála/Advocates

I ndáil brátha/Before judgment seat

Leigheas do dháil ortha

Dáil cabhartha/Immediate prospect of help

Dáil Óil/Beano

Dáil chatha/pitched battle

Dáil chuais/contest
I ndáil bháis/dying
Dáil i mo chorp/life
I ndáil chomhairle
Fios i na dháil/ send for
I ndáil leis/near
I ndáil dom/For me
Cuirim ina dháil/reproach
Gan dáil le mo réiteach
Achadh Airt/Éire. Baile fearainn in aice le Creagan
Acaiseach/Venomous
Acar-pholl/place for mooring
Acarsuidhe/Ród ancaire
Acfuinn,/As a. a chéile/With all their property
Acfuinn grinn
Níl acfuinn agat air theas
Aclaidhe/Free in motion,smooth
Ailuidhim/Chasten, subdue, grow supple
A Rí na bfeart go n-achlaidhe tú mo chroí
Adhal/ píce feola, A. trí bheann
Adhall/Tá an madra faoi adhall
Adhann,coinneal feaga
Adhanta/Lasta
Adhantach/ Inflammable
Adharclóg/riabhog mhóna
Adhart/Bás le hadhairt
Nochtais a dúil/Told her story
Dála an scéil/As we were saying
Dála an fhir ó chúnnadh
Gurb e a dhála dhuit
Sé an dála céanna é ag S.

Dhéin sé an dála ceanna leo.

Adhbhar/Truagh an duine nach mbíonn a. a bheatha ann/é a scaoileadh as a. a féin

Bhéinn ar m'a. féin aris/Free

Bainim le hadhbhar/I am revelant

Fada ón adhbhar/Wide of mark

Ag déanamh adhbar/Festering

Adhnaím/I kindle a. rann /I make a verse

Ag. Gabh agam, maith dom

Ní ghabhann an bás ar dhruing ar bith ag an Aifreann fút ar an aonach

Aghaidh/A. béil/Scolding

A. do chaoiríochta

Thug mé a. air

Bó le haghaidh laoigh

Aghaidh fhil/mask

Agailt/Voice, cry, conversation

Agar/Nar agra Dia ort é/Agair do dhíoltas air anois

Aghnaidhe/A pleader

Ágóid.Á. mhná/A barren woman

Abéis/Sovenly

Agús/Chuir sé agús na margadh

Aicillidhe/Cautious, dexterous

Aidhear, Aidhreach/Chipping of hands

Aidhle/Adze

Áighe/Pillar, Á.eimhir

Aigreamh/Tá A. mór air/Very lively

Aibéis/Slovenly person

Aimhbhreith/Embryo

Áimhéar/Opportunity/Má fhágham tú a.

Aimhriocht/Disguise, ambush

Aimhleasach/Imprudent, foolish

Aimpléiseach/Difficult, involved

Aimreidhe
Dlúth-aimréidhe na coille/Fastness
Tré A.gacha conaire
Aimhriar/disobedience,opposition
Aimseardha/temporal
Ainshrianta/Hard to manage/Capall
Ainbheacht/Inaccurate
Ainbhéasach/Rude
Ainbhfiosach/A. is na huile subháilcí
Ainceann/Stubbornness/ "An capall a' dul chun aincheann."
Ainchreideamhach/Unbeliever/Ain-Chríostaí
Aindeisíocht/Awkwardness
Aineoil, fó-léim aineoil/A leap in dark
Ainfhéamhanta/Unreliable in payment
Aingeal/Tá scéimh an aingil air
Aingidhe/Amus a./Furious thrust
Aniarmharthach/Of evil consequences
Ainle/A squirrel /cat crainn, fearlóg
Ainlighim/Steer/Ainlighean an lacha an sruth/Steers the current/Guides the boat
Ainnlithe /Inserts
Ainnscian mná/Virago
Ainseal/Slaghdán a chuaidh in A./Became cronic/Amh-seal
Ainteas/Teas mór/Inflammation
Ainteach/Fianaiseach bréige
Airc/Coffer, chest./The Ark
Airchinneach/Church officers
Aircis/Trap,/snare/ambush/Dul ina aircis/To meet him
Ar Áird/In evidence/Brought to light
Airdhe, airdhean, airdheana/Characteristic/airdheana Inse Éireann
Airheamhail/Dignified

Áirdgheon na gcon
Áirdmheangas / ambitions
Áirdreann/ great star
Airc t'aire riot! /Beware
Tháinig sé in m'aire
Airear úlball na súile
Airgead marbh fuise, /earnest for land
a.reatha /currency
a.sciut /indemnity
airgthe cloch a. /a casting stone
Airidhe / Is maith an a. air é.
Ní h-airidhe air Arán d'fháil
Airigheach /watcher, /caretaker.

Airighim / d'airigh mé taitheacach é/I felt it substantial.
Airleacan /iasacht
Airleog/flip. To do, high flight
Airleogach/ frolicsome
Ais /abair ar ais é./say it again
Maith a n-áis, olc a n-éighin
Aisghairm / recall
Aisling/ A. Eoin Apocalypse
Aitheo/ crisis in sickness aitheo
Aithcheas d'ais nó dá aithcheas/willingly or unwillingly
Aithchré / second moulding
Aith-éadrom / an-éadrom
Aitíal /juniper
Aitheantach/free/ familiar/ sociable
Aitheolas/ Tháinig na ba ar n-ais as a n-aitheolas /experience
Aithghein / a type /symbol / a. Seáin

Aithidhe / haunt /resort

Aithnidiúil / known

Aithscéala / second message (correcting)

Aladh piebald alach-bhreac

Alumán luch alamáin /dormoure

Alladh a na h-éagcaoine cause for regret

Alt / knot in timber

Alt den chré / sec. Article

In alt na h-uair / at the moment

In alt a chéile /order

In alt m'fheicsint / able to see me

In alt bhur n-agalmha

Alt na glúine / joint

Ama yoke / oppression

A. na daoirse

bhain an deach anama /de mo chroí

Amanarthar / I mbárach

Amharag / mustard

Amarran /giolla an arnarráin / distress

Amas /téid airmas an oileáin

Amhasán /gannet / Antrim

Ámhgas / Níor bhain amhgas dom gur phós mé

Amhadh / hardship

Amhlóg / a jennet

Anrinn / top or coping of wall / a. tighe eaves

Anál (f) chuaidh an bainne le na anal/ luas análach/ ná leigh le h-ais t'anáile é/ a anal ag dul faoi / under his influence

Anga / a notch

Annla / a haunch / the leg

Aoibh / hem / léithe gan a.

Aoladh / liming / whitewashing
Aon-doire / a continuous wood
Ar feabhas /an saol ag teacht ar fheabhas
Ar foghnamh
Ar tosach
Ar deireadh
Ar fhaid
Ar leithead
Ar airde
Ar mhuir
Ar tír
Ar chlár /on a table
Ar crochadh
Ar comairce / in protection of
Ar baille crith
Ar mhéid a ghliocais
Ar na fearaibh ab fhearr
Ar an bhfear ab fhearr a bhí ann
Ar an mball / on t. spot / immediately

Coinnlim / I shine
Ta c. san éardach
Coin-mheadh / billeting / quartering on
Ar c. le comnachta
Ag c. air cr. sa liom
Amhas coinnmhidh / a billeted soldier

Ar uairibh / at times
Ar uairibh / by turns / ag uairíocht lena chéile
Ar Eirinn / go tréan ar E. / sway over / Ir.
Ar- aige / chuidh air aige

Ar / roinnimh ar dhó

Árach

Mh. Á ar / in reliance on

Níl aon Á. fháilte an scéil a scríobh ?

Who can be relied on to write the gladness of?

Iarraim Á. Ar / I seek an opportunity

Mh.á. a chéile / at one another's throats

Arranta / testy

Arann gan mheabhair gan a. /unconscious

Arbhlann / granary a. a olc / his harvest of crime.

Gall-luch / luch mhór

Foghailfidh m'árus / will be pillaged

Corr

Coirr-ghéar / sharp snout point

Corr-ubhall / crub

Corrr-scuaib / fairy host

Corr /projecting summit/ peak

Corn on foot

Corr tosaigh loinge

Ar a choirr/ on its edge

Cloch ar a choirr ná saor do chuirfeadh

Ó choirr go coirr / end to end

A cornice

Corr na h-uileann

A pit bothar uisce na cuirre

Corr coille corner of a wood

Corr chle na h-altóra

Corr na gcapall / horse shed

Corr

Corr is fiche bliain

Corr mhór is deich míle

A conical hill

An chorr dhubh / sliabh l nDaingean

An chorr chuileannach

Corr scadáimh /sand eel

Corr ghobach / large eel

Corr chaul /grasshopper

Corr ghabhlach /earwig

Corr éisc

Feadh-chorr /wild heron

Corr tógála /lifting crane

Caithimh

Ch. An long an t-oileán /cleared

Ag c. na h-ochtú bliain

Caithimh mé féin suas /-ont. Mercy

c. Corp Chríost

c. as mo cheann

c. tharam / throw away

c. tharat an caoineadh

c. le - / behave towards

mar caitheadh leo

ch. An obair bliain ar bun

ch.an bhó gamhain / still-born

ch. Sí leanbh mic / still-born

ch. Suas é / vomit / tot

caithimís uainn é / change the subject

nár chathais do ghol / may you never cease crying

c. ciall le / deal sensibly

c. tuairimí / advance opinions /guess

call-shaoth

Is mór an c. atá fáite aige / knoches

Caide an c. sin cadraibh / contention

Ag c. agus ar clampar / wrangling and

Beidh an c. ag leanúin thiadh go deo

T. will be ever unfortunate

Caos f

c. fíonta

c. chon / dog berry

c.madra / bits of dog rose

c.aitinn

c. talún / pig nut

caois m. /a meteor / thunder bolt

round mass og flame / a red blaze / hugh wave

caois clis / sling ball / ubhall-ch.

ar mo dhearg chaoir / drunk

caois theineadh ort / mass of bright colours

caois chomhraic / composite bud

scáil na gcaois

Cairt

Cairt dhearg / flushed face

Cás

Ní cas a thuigsin / not difficult to

Ní cas liom ina aithne / not to find out

Tá cas orm / I regret

Bhí cas orm / alas

Gan cas mór aige / nár fhéid sé

Bhí sin ina chás mhór ortha

Réir mo cháis / needs

Faoi chás / under consideration

An event a sad event

Scéal príomh-ghonta an cás / wounds to the quick

Siobairne / confusion /whirling

Airidhe / pl-dheana

Characteristic, attribute

Airdheanna an bháis / signs of d.

Airdheana coilíneach

Characteristics of colonists

Airdheana Inse Éireann

Saineamhas/ variety / diversity

Sain

Sain-ait / especially pleasant

Sain-ambossa /c. wonderful

Sain-cheárd / particular craft

Sain-dás / p. at

Sain-díreach / quite stought

Sain-ghnúsdá

Saint go saintach gach /greas ortha

Casarnach / hail stones

Casadh

cos casaidh /foot of túirne

bainim casadh as / turn back

bain c. as na buaibh / turn back / stop them

as c. le / endeavouring to / contending with

as ch. Mo láimhe

caisim c. I mo ghloir / accent

casadh na mara / the elbs

c. na tuile

c.na túirne / crest of wave

casáí / a spinner

lá fhéile Bríde ina shaoire

ar casáibh / holiday for a.

cas-dlaoi / a ringlet

Neas/A potters wheel,smith's mould, a wheel made earthen vessel

Trí aithgheine an domhain: brú mná,úth bó,neas gabhainn

3 sonrus of worlds renewal

Neas/A weasel

Danardha/Cruel,brutish,harsh

Treithre foistineacha fáidheamhla

Fáidheamhail/Learned, cultured, conventional

Fáistineach/Cuibbe

Folach do bhall/Enough to clothe

F.. m'aighthe d'ór

F. na talún de bha

F. fiadhaigh/Hide and seek

Folachán/Covering, cache

Cumhachtú folaigh/Latent

Foir –sí/Open plain

Gnáthuím

Is amhlaidh do ghnathuúidh sí/This practice was

Searbhmaí/Sparkling

Garbh-easar/ rough make

Aneachtar/Externally,outside

Airbhear/Arbour

Iadraí/Descendants

Griana gloinidhe ar fhairsineach na feiche

Treas(Dreas) treas ar sheilg

Réitiú idir tréanaibh agus an bhfannaibh

Amus

Ar amus an gharrdha agus an aibhir ina raibh an Rí

Frithamhach/Sharply keenly

Ruaimnigh /got blood shot Claochláidh

Claochláidh a dheagh-dhealbh ar dhroch-dhealbh

Ceil agus ná can ní-sa mbó

Rofheargaigh agus ro-luinnigh a dhealbh

Tinnteach/Sheath

Gur mharbh gan fhuireach é

Goiris ar a ghiolla chuige

Aodhairí cruaidh agus ceathra

Druine

Athlamh éirighe athlamh éinfhir

Aos uird/The orders

Inrioghtha/Fit to be crowned

Mailís/A rioghadh gan mhailís

D'imeagladar/They trembled

Úidh/Heed,notice

Glas

Glas caorach/undyed grey cloth

Glas líon/Natural fax thread

Glas gaoithe/White sea eel

Glas léana/Meadow grass

An Ghlas Gharbhleann/The white forked cow of story

Dá gcodlaíodh sí i leana bhéarfadh

An léana togha an fheir

Cliodail an Ghlas Gharbhleann ann

Glas bhrí

Glas gorm

Glas aimsir/ rain w.

Glais-ghear/Blue and sharp

Glais fhiann /Ran fianna

Glais ghréitheach

Glas rua/Of sand

Glas chaint,glas chuanta

Glas bhanadh/Growing deadly pale

Glas bhán

Glass sheile/Water trash

Glas beoil/Gag

Glas frainncín/Padlock

Glas geintlidhe/Magic lock

Glas crude/Raw

Dán glas /A crude poem

Glasaithne/Slight acquaintance

Fá Chuidh an comhrá sin go mor fá Rí laighean agus ba chumhach é tríd

Gabh gubhais fearg Murchadh

Briseadh díobh/Defeated

Comhagallamh ba feargadh Rí l. de sin

Blodhadh/Thug buille dá shlait dó agus blodhadh leis a seichne/Fractured

Riarach/Go mba riarach ó Bhrian é/Submissive

Comóradh/Comoradh cath Chluana Tarbh eathortha

Coirce Pl.cí- cíocha

clúimheach/approaching flower

c. ór /fholtach

c. móinfhéir / meadow oat-grass

c. abhac / short wheat grass

c.dubh

c. pain / c. feadhe

c.cnagaithe / crushed oats

c.preacháin / rye grass

c. sciplighthe / shelled oats

c.faoide / early spring oats

c.fuaide / late / fáide

c. gorm / t. plant blue bottle

Filleting

Scilligeadh / shelling corn / s. éisc filleting

Ag s. silting

Scilligeoir /a. polished table

Faoilteach /joyful /fáiltiuil

Grinn /mheas

Grin-mhear ar seilg troda

Dí-chuimhne /a thug oraibh

Meas-shluagh / gusmhar

Aoinfheacht

In aoinfheacht soin el. Same time

Seacha / thug sé súil seacha

Sochar /nár shochar dó fhéin an fheoil

Thairis /thairis siúd / beyond that

Lean

Leanamuid buinn na n-each don talamh

Guaim /restraint/ control

Chuir sé guaim air féin

Ceisneamh / bewailing

Os cheistimh sé /nachradh

Bob-ghaiste /booby trap

Dóchúlacht / probability

Creidmheas / credit / solvency

Léirsiú / demonstration

Adhlacánach / gravedigger

Eanacha clóis

Tiomnath / dedicate

Teampall a thiomnadh

To dedicate a church

Padraic Óg Ó C.

Saoirsine / independence / salvation

Saorithiúil / skilful / learned / pleasant

Saoithiúil / suairc

Port s.

Saonta / naive

Saor / easy / Tá mé chó saor aige is

Saor / cheardacht / high artistic work

Saor na fola / circulations / g

Saor Éireann do thabhairt leis

To make free cuicuit of Ir

Muirtir / sea kind / Torai

Ribe eanacha / lúb de ribí capaill

Suasteán tobac / wall of t

Crithne s. / a cuid of t.

Taoith / silent

Taoitheacht / silence

Ceachair g.rach / a cesspool

Want / penury

Ceachaireacht / meanness / stain / stinginess

Ceachaire / a stingy person

Ceachardhe / dealbh / ní ceacharaha

Mean or niggardly

Toinnim / I twine / t. snáithe

Toinnte a shaoil / thread of life

Fear an toinnte dírih / straight forward in.

Teicheadh /t; ceilge /feigned / retreat

Triall teichidh / precipitate flight

Ar a theicheadh

Ar teicheadh

Séaróg / pilbín

Speir-sheabhac / sparrow hawk.